

ZWIĄZKOWCY ŻĄDAJĄ POLITYKI MIGRACYJNEJ

Generalnie nie publikujemy tak obszernych branżowych stanowisk, jak poniższe, jednak poruszone problemy dotyczą nie tylko branży budowlanej, ale są ważne dla większości związków zawodowych.

STANOWISKO RADY KRAJOWEJ ZWIĄZKU ZAWODOWEGO BUDOWLANI W SPRAWIE WARUNKÓW ZATRUDNIANIA W POLSCE PRACOWNIKÓW BUDOWLANYCH Z KRAJÓW SPOZA UNII EUROPEJSKIEJ

Związek Zawodowy „Budowlani” uznaje migracje ekonomiczne za zjawisko naturalne. Zarówno imigracja z innych krajów, jak i emigracja ekonomiczna stanowią ważny wskaźnik sytuacji gospodarczej kraju. Trendy migracyjne powinny być jednym z najważniejszych czynników wpływających na kształt polityki społeczno – ekonomicznej, szczególnie polityki dotyczącej rynku pracy.

Polska z racji dynamicznego rozwoju i potencjału gospodarczego, członkostwa w Unii Europejskiej i położenia geograficznego powinna prowadzić przemyślaną i czytelną **politykę migracyjną**. Do dziś żaden ośrodek władzy w Polsce takiej polityki nie zdefiniował.

Do naszego kraju w ciągu kilkunastu minionych lat przyjeżdżało coraz więcej cudzoziemców z krajów trzecich z zamiarem podjęcia pracy głównie w sektorze handlu, usług domowych, budownictwa i rolnictwa. Zdecydowana większość spośród tych osób podejmowała prace sezonowe. Nie zmienia to jednak faktu, że obecność na polskim rynku pracy od 800 tysięcy do ponad 1 miliona pracowników ma i musi mieć istotny wpływ na sytuację na rynku pracy. Wspólną cechą tej grupy pracowników jest to, że niemalże wszyscy wykonywali i wykonują swą pracę w sposób nie deklarowany i niezgodny z polskim prawem.

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa Unii Europejskiej nasilił się i tak silny wcześniej strumień emigracji ekonomicznej. Poza granicami kraju przebywa blisko dwa miliony polskich pracowników, wśród nich wielu wysoko wykwalifikowanych. Szacujemy na podstawie informacji współpracujących z nami organizacji z innych krajów UE, że jest wśród nich **około 200 tysięcy specjalistów budowlanych**. W polskich firmach budowlanych brakuje wysoko wykwalifikowanej siły roboczej. Brakuje pracowników do prac sezonowych w rolnictwie, zaczyna brakować górników

czy też personelu medycznego. Sytuacji tej nie zmienia wciąż jeszcze nominalnie wysoki poziom bezrobocia. Pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników także wśród imigrantów z krajów spoza UE (bo tylko tacy de facto chcą podejmować pracę w Polsce). Rośnie nacisk na liberalizację przepisów dotyczących zarówno legalizacji pobytu pracowników z krajów trzecich, jak też ułatwienia oddelegowania pracowników w ramach firm świadczących usługi na polskim rynku.

Odnosimy wrażenie, że **na dalszy plan zaczyna schodzić problem zatrzymania polskich specjalistów w kraju, stworzenia emigrantom korzystnych warunków powrotu na polski rynek pracy czy też intensywnego a jednocześnie elastycznego kształcenia nowych kadr**. Import pracowników zaczyna być traktowany jak panaceum na niedobory wykwalifikowanej siły roboczej a jedynym tematem godnym dyskusji staje się zniesienie ograniczeń w dostępie tych pracowników do polskiego rynku pracy. To zjawisko świadczy o krótkowzroczności i niezrozumieniu istoty problemu.

Rada Krajowa Związku Zawodowego „Budowlani” wyraża nadzieję, że nowy rząd zajmie się polityką migracyjną Polski w stopniu znacznie większym, niż jego poprzednicy i doprowadzi do stworzenia spójnego systemu „zarządzania migracją”, który będzie z jednej strony sprzyjał rozwojowi gospodarki, z drugiej zaś nie będzie czynnikiem destabilizacji rynku pracy, demontażu systemu zabezpieczenia społecznego i generowania ostrych konfliktów społecznych.

Sadzimy przy tym, że niezależnie od politycznych przekonań – od skrajnie etatystycznych do skrajnie liberalnych istnieje zgoda na to, że ruch migracji ekonomicznych nie może znajdować się całkowicie poza kontrolą i że brak takiej kontroli może stanowić poważne zagrożenie dla stabilności państwa.

Trudno nam więc zrozumieć, dlaczego praktycznie wszystkie inne państwa Unii, włączając w to jej nowych członków a szczególnie inne państwa „graniczne” starają się prowadzić bardzo aktywną politykę migracyjną na wysokim szczeblu a nasz rząd poruszał się dotąd w obszarze doraźnych aktów wykonawczych i nieskoordynowanych działań.

Apelujemy do nowego rządu i nowego parlamentu o bardzo poważne potraktowanie polityki migracyjnej i budowę systemu zarządzania migracjami zgodnie ze standardami UE, interesem polskiej gospodarki i interesem społecznym.

Uważamy, że w trybie pilnym należy podjąć działania mające na celu:

- Zbadanie wpływu imigracji ekonomicznej **na poziom wynagrodzeń**, hamowanie ich wzrostu w kraju w sektorach w których występują niedobory wykwalifikowanych pracowników a także zbadanie jej wpływu na ograniczenie dochodów podatkowych państwa.
- Wyeliminowanie groźby tzw „**dumpingu społecznego**” polegającego na zaniżaniu przez pracodawców zatrudniających imigrantów standardów pracy i zabezpieczenia społecznego. Wynagrodzenia i standardy socjalne znacznie niższe niż w większości krajów UE skłaniają nowe grupy polskich pracowników do emigracji zarobkowej.
- Określenie **minimalnej stawki kalkulacyjnej roboczogodziny** w branży budowlanej - dla zamówień publicznych i dla kontraktów zagranicznych (pracowników oddelegowanych). Tylko w ten sposób można uniknąć nieuczciwej konkurencji w zamówieniach i ewidentnej preferencji dla firm nieuczciwych, zaniżających rzeczywiste koszty i przez to mieszczących się de facto w szarej strefie gospodarki.
- Podjęcie decyzji, czy ew. firmy zewnętrzne (spoza UE) świadczące w Polsce usługi na zasadach oddelegowania pracowników w budownictwie i pokrewnych branżach **mają pełnić rolę generalnych wykonawców czy jedynie podwykonawców**. Otwarcie firmom z krajów trzecich możliwości generalnego wykonawstwa w udecydowanie negatywny sposób wpłynie na sytuację polskich firm, ich możliwości rozwoju, osiągany zysk i tym samym poziom wynagrodzeń. Jesteśmy Zwolennikami takich działań, które preferować będą w zamówieniach firmy zarejestrowane w naszym kraju i krajowe konsorcja.
- Reformę systemu edukacji zawodowej, **wprowadzenie systemu dualnego** w kształceniu zawodowym zalewniającego rzetelną praktyczną naukę zawodu, powrót do stypendiów fundowanych i innych form zachęcania przyszłych pracowników do pozostania w kraju, Rozbudowę kształcenia ustawicznego i możliwości przekwalifikowania zawodowego w trakcie pracy.
- Podjęcie dyskusji na temat **regulacji dotyczących czasu pracy w branżach sezonowych (takich jak budownictwo)**, jego elastyczności i rozwiązań promujących stałe zatrudnienie. Liczymy na to, że korzystne dla stron rozwiązania uda się osiągnąć w procesie dialogu społecznego wspieranego przez rząd. Jesteśmy gotowi do rozmów o rozwiązaniach wykraczających poza regulacje obecnego Kodeksu pracy.
- Wzmocnienie **systemu zabezpieczenia społecznego** w sposób, który promowałby zatrudnienie w Polsce. Jedną z przyczyn emigracji zarobkowej (obok dysproporcji w wynagrodzeniach) jest powszechny brak zaufania do polskiego systemu zabezpieczenia społecznego, w tym szczególnie do wydolności systemu emerytalnego.
- Analizę wpływu imigracji zarobkowej na **przyszłą stabilność systemu zabezpieczenia społecznego** – w szczególności **systemu emerytur z ZUS**. Jest powszechnie wiadome, że cudzoziemcy legalnie wykonujący pracę w Polsce unikają odprowadzania świadczeń w naszym kraju. Cudzoziemcy zatrudnieni nielegalnie nie płacą oczywiście żadnych świadczeń i podatków. Sytuacja ta zagraża nie tylko stabilności ale wręcz funkcjonowaniu systemu zabezpieczenia społecznego w Polsce.
- Analizę przewidywanych skutków **wejścia Polski do strefy Schengen** i wpływu tego faktu na procesy migracji z krajów trzecich. Odnosimy wrażenie, że różne doraźne działania w sferze migracji ekonomicznych całkowicie ignorowały dotychczas problem zobowiązań Polski z tytułu protokołu Schengen.
- Analizę potencjalnych **wpływów kulturowych masowego ruchu imigracyjnego** (szczególnie z obszarów odległych kulturowo) i emigracyjnego na stosunki społeczne i relacje na rynku pracy w Polsce.
- Analizę wpływu imigracji (i świadczenia usług w oparciu o oddelegowanie) na **bezpieczeństwo pracy** i dostęp migrantów do innych świadczeń (poza wynagrodzeniami)
- Analizę potencjalnego wpływu na polskie prawo pracy nowych dyrektyw migracyjnych UE (**dyrektywa o warunkach wjazdu i pobytu wysoko wykwalifikowanych pracowników z krajów trzecich, dyrektywa o procedurze aplikacyjnej w sprawie pozwolenia na pracę i pobyt osób z krajów trzecich na terytorium Państwa Członkowskiego i o wspólnym stanowieniu praw pracowników legalnie przebywających w Państwie Członkowskim oraz dyrektywa wprowadzająca sankcje przeciwko pracodawcom nielegalnie zatrudniającym osoby z krajów trzecich**) i nowej polityki migracyjnej Wspólnoty (**Action Plan 2007-10**). ZZ Budowlani liczy na to, że w sprawach objętych projektami wymienionych dyrektyw i dokumentów **odbędzie się otwarta debata będąca elementem dialogu społecznego**.
- Radykalne wzmocnienie **instytucji kontroli i zarządzania migracjami**, szczególnie tych, które zajmować się mają zwalczaniem nielegalnego zatrudnienia migrantów. Nasz Związek jest zaniepokojony brakiem współpracy pomiędzy istniejącymi instytucjami mającymi w zakresie swych obowiązków kontrolę legalności zatrudnienia. Szczupłość zasobów i praktyczny brak koordynacji działań spowodował, że dotychczasowe działania mające ograniczyć nielegalne zatrudnienie migrantów były całkowicie nieskuteczne.

Jesteśmy otwarci na współpracę z pracownikami migrującymi z krajów trzecich. W miarę naszych możliwości – także w ramach projektów prowadzonych przez międzynarodowe federacje branżowe, których jesteśmy członkiem – będziemy starali się organizować pomoc i wsparcie informacyjne dla pracowników z innych krajów podejmujących pracę w Polsce. Będziemy jednocześnie bardzo zdecydowanie przeciwstawiali się dumpingowi socjalnemu i szarej strefie zatrudniania migrantów a także wszelkim próbom wykorzystywania tych pracowników do obniżania standardów pracy w Polsce.

Wzywamy nowy rząd do uczynienia z polityki migracyjnej jednego z priorytetów polityki społecznej. Mamy jednocześnie nadzieję na to, że problemy migracji ekonomicznych staną się jednym z głównych tematów dialogu społecznego prowadzonego na szczeblu krajowym i sektorowym.

Za Radę Krajową
Związku Zawodowego
„Budowlani”
Zbigniew Janowski
Przewodniczący

Warszawa, 9 listopada 2007 r.